

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

Виробничий потенціал – це сукупність ресурсів промислового підприємства і їх здатність в ході виробничого процесу трансформуватися в певні результати, спрямовані на досягнення поставлених економічних цілей. Виробничий потенціал промислового підприємства є складною системою, яка має певну внутрішню структуру і системну єдність складових елементів, які забезпечують готовність і здатність підприємства здійснювати встановлені функції в процесі реалізації мети. Виробничий потенціал виступає як органічна єдність всіх основних елементів виробничого процесу [2].

Виробничий потенціал підприємств, який є матеріальною базою інноваційного планування, слід розуміти як сукупність ресурсів підприємства і можливостей їх використання з метою виробництва нового (оновленого) продукту. При цьому, правомірно говорити про наявність у складі виробничого потенціалу підприємства наступних складових: матеріально-технологічної; кадрово-інтелектуальної; організаційно-структурної; інформаційної. Всі складові виробничого потенціалу тісно пов'язані між собою. Ефективна реалізація виробничого потенціалу залежить як від стану кожної з його складових (кожна з яких створює свій коопераційний ефект), так і від їх взаємодії.

Структура виробничого потенціалу є ключовим фактором, що характеризує тип підприємства і відображає його специфіку, накладає відбиток на його поточну діяльність, а також впливає на формування стратегії його розвитку. Слід зазначити, що відсутність серед дослідників єдиного підходу до визначення змісту поняття «виробничий потенціал» знайшло відображення в множинності підходів до структури даної категорії і її основних елементів. Звісно ж, що всі авторські позиції мають раціональну основу і право на існування. У зв'язку з цим, при визначенні виробничого потенціалу конкретного підприємства слід дотримуватися певного трактування цього поняття і враховувати специфіку галузі, в якій воно здійснює свою діяльність [1].

Управління виробничим потенціалом має спиратися на два основних моменти: контроль за зміною обсягу виробництва і контроль за ефективністю виробництва. Причому наближення економічної ефективності виробництва до її оптимального значення і є сигналом оптимальності розмірів виробничого потенціалу в заданих рамках виробничого процесу. У той же час ефективність виробництва повинна визначатися з урахуванням ринкових факторів на вироблену продукцію (попиту і пропозиції).

На наш погляд система управління виробничим процесом повинна включати наступні компоненти [1; 2]:

- оцінка динаміки і структури виробничого потенціалу;
- оцінка ефективності його використання;
- оцінка конкурентоспроможності продукції і її частки на ринку;
- аналіз резервів і втрат в результаті зниження ефективності використання виробничого потенціалу;
- вибір стратегії і тактики щодо підвищення конкурентоспроможності підприємства;
- проведення заходів щодо освоєння виявлених резервів і підвищенню конкурентоспроможності підприємства виходячи з його стратегії і тактики.

Ефективне управління виробничим потенціалом підприємства дозволяє сформувати його модель, на яку можуть робити істотний вплив такі чинники: обсяг, структура і якість ресурсів підприємства; здатності співробітників оперативно виконувати різні виробничі завдання; здатність підприємства до оновлення виробничого процесу в рамках НТП; наявність висококваліфікованого персоналу; фінансові можливості [2].

Особливу роль в управлінні виробничим потенціалом грає завдання збалансованості його елементів і, в першу чергу, людського і основного капіталу. Сказане впливає з умови, що всі господарські операції можна, в кінцевому рахунку, звести до наступної схеми: люди – продукт – прибуток. На першому місці при цьому ставиться вміння людей використовувати наявні у них кошти і матеріали. При цьому людський капітал є одним із самостійних чинників у розвитку виробництва. В економічно розвинених країнах давно вже переконалися, що вкладення коштів у кваліфікацію людини примножує доходи і підвищує конкурентоспроможність будь-якого підприємства.

Література:

1. Ванієва А. Р. Методичні засади економічної оцінки виробничо-ресурсного потенціалу господарської діяльності. Агросвіт. 2020. № 9. С. 50-53.
2. Дикань В. В. Теоретичні основи розвитку виробничого потенціалу вітчизняних підприємств машинобудування. Розвиток методів управління та господарювання на транспорті. 2015. Вип. 2. С. 72-85.